

1908
Februari

SOLSTRÅLEN

Pris
5 öre

SAGOSTUNDARBARNENS TIDNING

Vintervisa.

Vintern med sitt vita skägg,
stryker omkring våra knutar,
sopar snö mot stugans vägg
och i stora stormlurn tutar.
Gubben är kavat och sträng,
låter köld i skinnen bita,
skogens granar stånda vita,
vita ligga fält och äng.

Blåvit glänser strandens snö,
svartblå blänka älvens isar.
Ännu är det långt till tö,
solen skyggt bland skyar kisar.
Trött och sömnig stiger den
aldrig upp förrn sent på dagen, —
strax tar vintern den i kragen
och kör den till sängs igen.

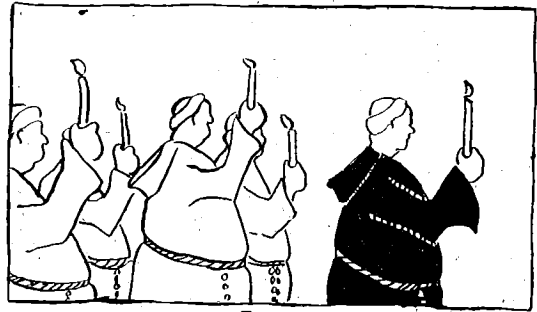
Sitter du vid spisens glöd,
fastän du ser dagen ljusna?
Är du rädd få näsan röd
och små öronen förfrusna?
Ut i vintersolens glans!
Känn hur friskt i skinnen svider
vinden, när din skida glider
över skaren som i dans!

Karl-Göran.

Sagan om Broder Johannes.

En gång för många hundra år s'en levde det en munk. Han bodde i ett stort kloster med tjocka murar och med en vacker trädgård, där det växte äppelträd med stora röda äpplen och där det fanns fullt med gula kejsarkronor och blåa stormhattar och rosor och violer. Där gingo munkarna hela dagen och grävde och gödslade, åto av äpplena och luktade på blommorna. Några av dem odlade vin på den soliga sluttningen nedanför klostret, och i klosterkällaren lågo stora, runda fat, fulla av det härligaste gula vin. Morgon, middag och kväll ringde det i klostrets klockstapel. Då gingo alla munkarna

två och två i rad och med övermunken eller priorn i spetsen till klosterkapellet och höllo mässa. Priorn ställde sig framför altaret och läste en lång rad böner på latin, som många av munkarna inte begrepo, och ibland lyfte han upp en stor guldbägare och ringde med en liten klocka, medan två små gossar i långa vita skjortor med röda kors framme och bak stodo och svängde med krukor i långa kedjor, fulla med rökelse som det luktade gott av. När så mässan var slut, gingo de var och en till sitt igen.

Den munken, som det här är fråga om, hette Broder Johannes och var en helt vanlig munk. Han gick klädd i kåpa med ett rep om magen, var slätrakad i ansiktet och på en rund fläck mitt på hjässan och hade blivit fet och präktig av den goda maten, de regelbundna vanorna och det gula vinet. Han åt, drack, sov och hörde mässa efter klostrets föreskrifter, hade således ett utmärkt samvete och tänkte för rästen på

ingenting. Men en vacker sommarförmiddag gick han omkring i klosterträdgården med en stor sax och klippte rosenhäckarna. Över den låga trädgårds-muren kunde han se ut över hela dalen med gulnande åkrar, gröna ängar och lummiga dungar badande i solskenet. Långt nere vid stora vägen låg en liten torparstuga, och där utanför gick torparen och mjåde av rågen på sin lilla teg. Broder Johannes lade bort sin sax, stödde huvudet i händerna och försjönk i frömma tankar över godheten hos den gud, som skapat allt detta så fridfullt och skönt.

I nästa ögonblick får han se ett ståtligt jaktfölje dyka fram ur skogsbrynet och susa framåt vägen i sträckt galopp. Förnäma herrar i gröna rockar och med plymer vajande i hattarna, adliga damer i lysande kostbara dräkter på ädla, frustande springare. Jakthornen klinga och smattra. Hundarna, med den röda tungan hängande långt ut mellan tänderna, flåsa och snoka efter villebrådet och ta vägen över torparens rågåker. Jaktföljet efter. Säden trampas ned under hovarna, torparen själv träffas av en spark och faller blödande till marken. Efter ännu ett par ögonblick har hela jaktföljet försvunnit i riktning mot hertigens slott, som höjer sina röda tegelmurar ur skogen på motsatta dalslutningen.

Broder Johannes tog sig om pannan och undrade, om det var en dröm. Nej, där låg ju fältet med den nedtrampade rågen, och han tyckte sig också kunna se den stackars torparen skymta som en mörk skugga bland de ljusgula sädesstråna. Men hur var det möjligt, att människor kunde hantera varandra så? Voro inte alla människor jämlikar från begynnelsen? Alla stammade de ju från samma far och mor, Adam och Eva, och här i klostret voro ju alla bröder. Men utanför klostret tycktes det inte vara så. Det kunde Broder Johannes inte begripa, och då han just fick se priorn komma gående i trädgårdsgången, värdig och med ansiktet skinnande av fett och solsken, beslöt han att hän-skjuta frågan till honom.

Han närmade sig och sade, i det han bugade sig djupt och med armarna i kors över bröstet: »Vördade fader, jag har nyss sett människor, vilka tycktes vara rika och förnäma, misshandla en fattig och förstöra hans egendom. Nog äro väl dessa för evigt hemfallna åt hälvetet, ty icke kan väl gud ha misskund med dylika ogärningsmän?»

»Förvisso, min son», svarade priorn småleende, »förvisso äro de det, om icke, vilket dock är sannolikt, deras efterlevande skola äga nog penningar för att kunna låta själamässor läsas över dem.»

»Men, vördade fader», återtog Broder Johannes, »huru kan gud låta dem äga rikedomar,

varigenom de kunna friköpa sig från straffet för sitt brott mot en ringa broder?»

»Min son», svarade nu priorn strängt, »du spörjer i fåvitsko. Både rika och fattiga äro av gud skapade, och han har själv sagt: De fattige skolen I alltid hava när eder. Vakta dig väl för att forska efter guds vägar.»

»Vördade fader», sade Broder Johannes lugnt och ödmjukt, »jag beder, att Ni måtte svara mig på detta. När skapade gud de rika och de fattiga? Var det innan han skapade Adam och Eva, ty deras avkomma måste ju sins emellan vara bröder?»

»Du hädar!» utbrast priorn. »Gå genast till din cell och stanna där i tre dagar och tre nätter. Och betänk dig väl, att du må avstå från dina hädiska tankar.»

Broder Johannes gick bedrövad bort. Men under sina tre fängelsedygn tänkte han åter och åter över dessa ting, och det begynte bliva klart för honom, att det var orättfärdiga människor och icke gud, som skapat skillnaden mellan rika och fattiga, herrar och slavar. Ty om gud hade velat skapa slavar, skulle han vid världens begynnelse tydligt ha sagt ifrån, vem som skulle vara herre och vem som skulle vara träl. Och så tydligt kände han, att detta var sanning, och att det som priorn sagt var lögn, att han beslöt att gå ut bland människorna och förkunna dem detta.

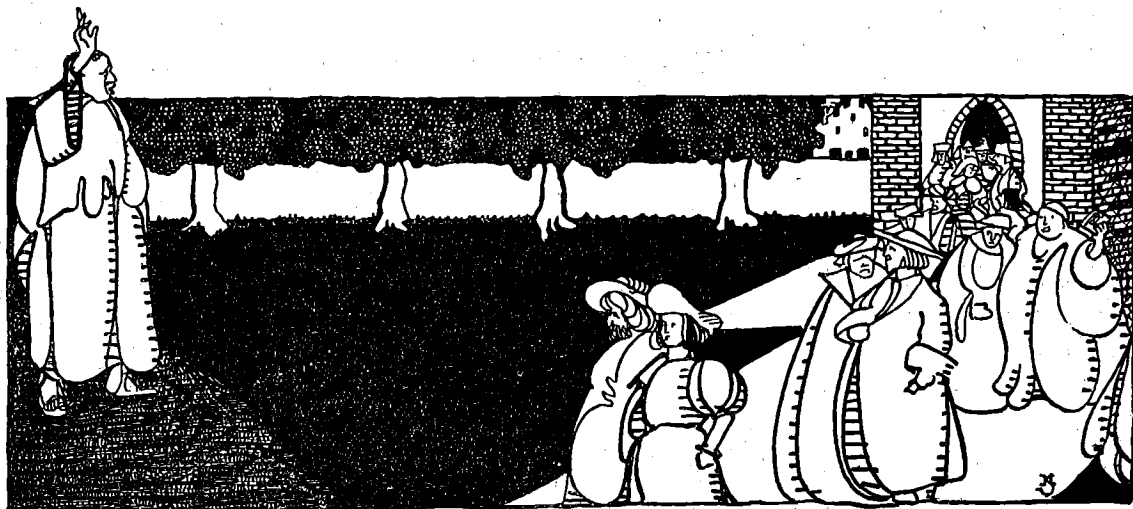
När så den tredje dagen dörren till hans cell öppnades, trädde han ut i trädgården, där bina surrade i den gyllne solluften. Han kastade en sista avskedsblick på sina rosenspaljéer och äppelträd och gick sedan sin väg ut genom klosterporten.

Mycket ont fick han nu slita och vedermödor av alla slag fick han smaka. Han vandrade omkring bland torparna och de livegna bönderna, åt deras bröd och hjälpte dem med deras arbete. Och han talade om för dem att det inte var guds vilja, att de skulle ha det så illa, utan hans mening var, att de skulle ha det lika bra som de som kallade sig deras herrar. Om söndagsförmiddagen plögade han stå på kyrkvallen, då folket kom ut ur kyrkan, och talade så vackert och övertygande, att de fattiga och förtryckta under jubel samlades kring honom. Men de rika och förnäma hånade honom eller hotade honom med knutna nävar.

Till slut lyckades han samla en stor skara av det arbetande folket och drog med den till kungens stad för att tvinga kungen att hjälpa dem. Och kungen blev förfärad och kom dem till mötes och lovade dem allt vad de ville ha. Han lät alla sina skrivare ta perukerna på och skriva fribrev med stor gåspennor och försegla dem med stora röda sigill. Och idem stod, att var och

en skulle få ha en egen stuga för sig och så mycket jord han behövde och leva där i fred utan att behöva arbeta åt någon annan än sig själv och de sina. Då blevo de alla glada och drogo var och en till sitt. Men när de väl hade skilts åt, skickade kungen sin krigshär efter dem och lät ta ifrån dem alla fribreven. Och Broder Johannes togs till fånga och fördes till kungens borg och upphängdes i en galje liksom en missdådare.

En så bedrövlig ändalykt fick den stackars Broder Johannes, för att han lydde bibeln och sitt samvete mer än priorn och andra mäktiga herrar, och för att han lämnade friden och lugnet i sin klosterträdgård för att gå ut och predika rättfärdighet för människorna. Men så har också hans sorgliga öde blivit en varning för alla munkar och präster, som levat efter honom. Det har endast varit mycket, mycket få, som vågat gå i Broder Johannes' fotspår. I. P.

Saga vid spiseln.

Av Z. Topelius.

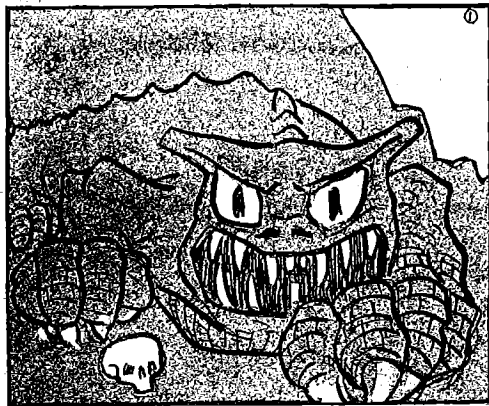
Det var en gång en konung,
så grå, som Odin.
Han rådde över nordens
i fordomtima.
En enda liten dotter hade han.
Ja, ja,
hur lågorna fladdra i spiseln!

Hon var så skön som solen
på Dovre fjällar.
Hon gav sitt kungahjärta
åt kärleks sorger.
En ringa väpnare så höll hon kär.
Ja, ja,
hur lågorna fladdra i spiseln!

När det vart sagt för kungen
i gästbudssalen,
förvandlades hans anlet,
som vinterdriva.
Sin dotter grov han levande i hög.
Ja, ja,
hur lågorna fladdra i spiseln.

Om våren skjöt en törnros
så röd ur högen,
och väpnaren slöt rosen
till pansarhjärtat:
Dig, ros, så vill jag älska till min död.
Ja, ja,
hur lågorna fladdra i spiseln!

Draken, byrackan och den vise mannen.

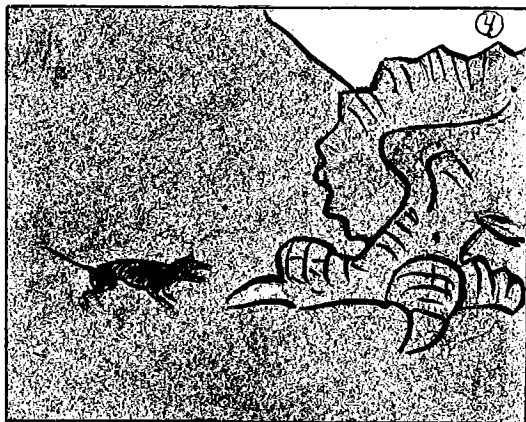
Det var en gång en stad, som var svårt hemsökt av en drake vilken åt både folk och få. De tappraste ridare hade förgäves prövat sina krafter mot odjuret — de kommo aldrig åter. Befolkningen i staden var rädlös.

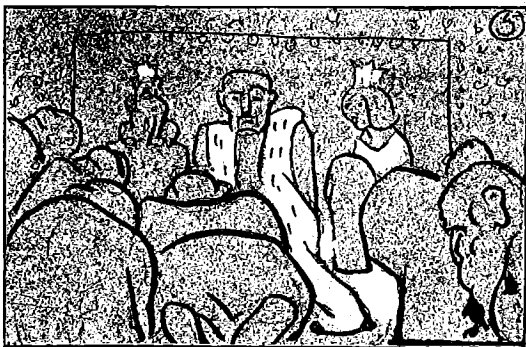
Då kom en vis man, som hört stadens betryck och han sade: »Tag en otäck, ful, skabbig, liten byracka och led ut den till den onda draken!» Så gjorde folket.

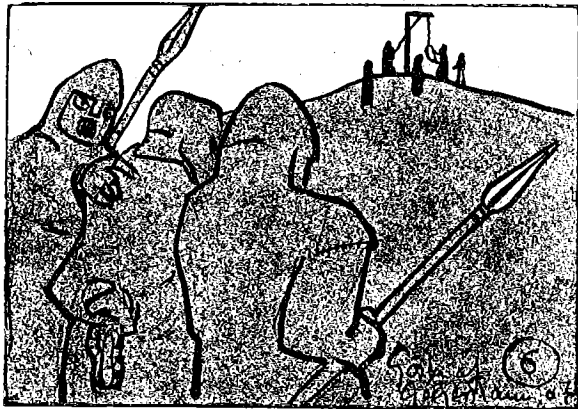
Byrackan skällde på draken bittida och sent och till slut skämades och vämjades draken så över det lilla vämjeliga djuret, att den drog sin färde.

Då blev byrackan konung och gift med prinsessan.

Den vise mannen däremot, som i sitt förstånds förmåtenhet kallat hans majestät byracka, blev hängd.

Solen.

En saga.

Mor, se nu går solen upp. Kom mor! Ser du så vacker den är!

Och den lille slog sina knubbiga händer samman av förtjusning, medan han prässade den lilla näsan platt mot fönsterrutan.

Strålände varm steg solen opp över de höga grann-topparna, kastande en kaskad av guldglänsande ljusa strålar över den lilla rödmålade stugan och med de vita knutarna och fönsterposterna, som låg så ensam i en uthuggning av skogen, och i vilken ett ungt människopar fem år fört i lövsprickningstiden flyttat in. Det var som om solen särskilt fattat tycke för detta lilla nybyggarhem och dess unga människor, vilka arbetade från morgon till kväll och alltid gingo omkring glada och nöjda, mannen med stolthet och kraft i hållning och gång, kvinnan alltid sjungande och rök-kindad. Ty från det den steg upp över den täta grannskogen i öster, tills den om aftonen röd och varm som i vållust sjönk ned i havet bakom berget vid stugan, kastade den sina milda blickar på den lilla öppna platsen.

Och folket på »Solhem» — så kallades stället — älskade även solen och den unga kvinnan sjöng de vackraste sånger om densamma, då hon satt vid sin lille förstföddes vagg. Men nu, när den lille blivit äldre, förbyttes sångerna till de skönaste och mest fångslande sagor. Åh, det var blomdoft och fågelsång och all havets skönhet i storm i de sagorna. Men över det hela låg solens värme och ljus likt strimmor av guld och praktfulla ädla stenar — —

— Men mor, kommer du då ej att se solen!

Den lille vände sitt lockiga huvud och hans blå ögon strålade mot modern som i köket höll på att koka kaffe åt far. Men så kom hon. Och den lille slog sina runda, bara armar om hennes hals och så började de tillsammans beundra solens majestät.

Plötsligt tog den lille sina hänförda blickar från det glödande eldklotet och fäste dem vid moderns ansikte. Längre stirrade han på henne. Så kom det viskande över hans läppar, som om han funnet reda i en mängd tankar som trängt sig på honom.

Åh, mor, vad solen är lik dig. Lika varm och god. Och lika skön!

* * *

Den lille sprang omkring i solskenet och lekte. Det fanns intet träd, ingen buske, ingen tuva, ingen blomma invid stugan som han ej kände. Han sprang efter de präliga fjärlarna, som fladdrade omkring så

ystra och glada, han tjusades av fåglarnas sånger, han tydde vindens susande samtal i de lummiga trädkronorna och all tystnadens dova hemlighetsfulla musik inne i skogsdunklet.

Men det fanns dock en plats där han ännu ej satt sin fot, men dit han längtade att få komma med hela den längtan hans barnasjäl var mäktig att nära. Åh, så han längtade dit upp på berget, bakom vilket solen om aftnarna gick ned, vinkande honom farväl! Om han blott vågade sig dit upp! Men om han gjorde det, skulle modern bliva ledsen, det visste han, ty hon hade strängt förbjudit honom att någonsin ens göra ett sådant försök.

Denna afton kändes honom emellertid hans längtan starkare än någonsin. Solen stod just redo att sjunka ned bakom berget, och han tyckte att dess klara öga log emot honom så egendomligt.

Tänk, så långt han skulle kunna se runt världen däruppiifrån. De blåande bergen i fjärran som mor hade talat om, havet, som låg och vaggade sköna sjöjungfrur, vilka narrade muntra fiskare ned i det blå djupet och så de stora mörka skogarna vars toppar skönjdes långt borta i söder som i en dröm.

Den lille målade i sina tankar ut allt det vackra och härliga han skulle få se däruppe på bergtopparna, och hur det var så förde honom hans små ben allt närmare den plats där berget reste sig mot den blå skyn i all sin storslagenhet.

Då han vaknade upp ur sina tankar fann han sig stående vid dess fot.

Först fattades han av en oförklarlig ångest och rädsla, att han tänkte skynda därifrån. Men så kom åter längtan och tog herraväldet i hans lilla bröst. Han blickade upp mot bergtoppen.

En enda liten skimrande guldkant av solen syntes — Solen — — Solen — —

Han sprang så fort hans små fötter tillåto det med glänsande kinder och flämtande bröst. Snart hade han funnit en liten smal stig som muntert ringlade sig uppåt. Den lille började skynda uppför densamma. Flera gånger snavade han och föll. Händerna rispades blodiga mot enbuskarnas vassa barr.

Han sprang och kröp på alla fyra om vartannat.

Solen — — Solen — —

Svetten trängde sig fram på den lilles panna och kinderna brunno — —

Solen — — Solen — —

Nu stod han antligen däruppe på det höga bergets topp. Med förvånade blickar såg han sig omkring. Han var ju högre upp än den största granen, som reste sig som en jätte invid stugan. Och så liten denna syntes. Inte stort större än Karos lilla koja. Där kom modern. Hon skulle till brunnen efter vatten. Tänk om hon kastade blicken uppåt berget. Den lille böjde sig djupt ned bakom en enbuske för att ej bli upptäckt. Men om hon, trots allt, ändå blev honom varse. Han kände någonting tryckande över sitt bröst. En

känsla, som han aldrig förr erfarit, fick makt med honom. Det var som om någon fattat honom om strupen och ville kväva honom.

Solen — — Solen — —

Den lille vände sig om. Så den strålade. Och så röd den blivit. Klar som en spegel låg havet och skimrade i de praktfullaste färger. Och längst därute, där havet tog slut, började himmelen att rodna. Där låg guldslottet, i vars gemak dagens sköna drottning gick till vila på glänsande, lätta och mjuka bolstrar, som sargorna berättade om.

Den lille slöt ögonen hänryckt över all den härliga glansen. Han önskade sig vara en fågel med skimrande vita vingar. Då skulle han flyga dit bort mot aftonrodnaden, mot ljuset — —

Solen — — Solen — —

Den lille öppnade åter ögonen. Som en ung skön jungfru syntes honom solen, som nu började att sjunka ned i havet. Hon sträckte sina armar mot honom. Hennes ögon lyste med en utsäglig glans. De röda läpparna öppnade sig. Och hon tycktes tala. Den lille hörde hennes röst. Det lät som skogssuset och bäckens sorl därnere i dalen, hennes tal. Nu vinkade hon honom till sig.

Den lille sträckte darrande sina armar mot den sjunkande solen. Hans hjärta klappade som ville det sprängas.

Han började flytta sig framåt. Mot solen. Som vinkade honom. Och talade till honom. Med små förvirrade steg gick han som i en dröm allt längre fram mot bergskanten.

Solen — — Solen — —

Så tyst allt var omkring honom. Ingen liten fågel sjöng. Ingen susning i träden därnere. Endast solen, den röda solen. Som vinkade.

Plötsligt tyckte den lille, att solen liksom flydde honom. Hans hjärta sammanprätsades i ångest. Med bedjande blickar och framåtsträckta armar tog han så ett långt steg fram. En sten lossnade. Han tyckte att det började susa och sjunga omkring honom så förunderligt vackert. Men så sjönk han allt djupare och djupare — —

Ett skrik skar genom luften — —

I detsamma försvann solen i havet.

Halvdan Borg.

Vi regera oss själva.

Stort var riket. I norr sträckte det sig så långt, att där råde vinter året om, i söder där- emot var endast sommar; i öster och väster sköljes gränserna av stora hav. Man kunde segla veckotal på haven, utan att blicken kunde upptäcka land, som icke tillhörde det man lämnat. Det stora riket styrdes blott av en konung. Men som det var svårt, ja, nästan omöjligt för honom att ensam styra hela landet, tillsatte han lydkonungar.

Själv var han mild och rättvis, och lydkonungarna måste lova att även vara detsamma.

Illa uppfyllde de sina löften!

Han, som skulle regera i Vinterlandet — i norr, — förstod sig icke på det underliga folket. Grubblade och för sig själva gingo de där; det såg ut, som om de ständigt sökte något med blickarna över de vida och alltid snöböljda slätterna. Men frihetsälskande voro de; med samma kraft, som björnen försvarar sina ungar mot fiender, med samma kraft ville de försvara sin frihet, — som var deras kött och blod, deras liv och allt. De liknade stormfågeln, som med väldiga vingslag plöjer luften och aldrig låter sig varken hejdas av något hinder eller fångas och tånjas — blott fria vilja de sväva i rymden. Med ett hänfullt rop och ett kraftigt vingslag höja de sig över alla snaror, som krälände mänskobarn sätta ut för att fånga dem med och göra slut på deras frihet. En tvär vändning — de ha undsluppit det dödande blyet. Ännu djärvare flyga de fram och tillbaka, men högt, högt uppe bland molnen.

Till det folket kommo män, som ville sätta sig över dem, styra dem och befalla dem vad de skulle och icke skulle göra.

Förvånade sågo de på dem, som vågade uttala sådana tankar; ändå lydde de, liksom av ren nyfikenhet. De ville se vad som skulle komma. Det fingo de också snart erfara. Strängare och skarpare blevo befallningarna, som utfärdades. Gränserna för deras frihet blevo allt mindre och mindre; slutligen brusto de helt och hållet och det nyss så fria folket var nästan underkuvat — bara för att det en gång som av lek böjde sig för inkräktaren. Men ännu hade det kvar björnens kraft och stormfågeln vilda frihetslängtan. Då deras herrar trodde dem vara alldeles underkuvade, reste de sig plötsligt ur sin förnedring och skakade av sig tråldomsoket — folket hade icke förlorat sin forna kraft, tvärtom tycktes den vara fördubblad. Ändå togo de icke sin rätt med våld. De ville draga till gamle kungen.

Där ville de först begära sin rätt; de voro övertygade om, att de skulle få den.

Folket i Sommarlandet — i söder — hade ett helt annat lynne. Ständigt muntra och fulla av allehanda upptåg, gladda de sig åt allt nytt. De sjöngo i kapp med fåglarna, som ständigt drilla de härligaste hymner åt friheten. I solens strålar — blott i Sommarlandet lyser solen med en särskild glans — framlevde de sitt liv glada och nöjda, emedan de icke kände några hämmande band.

De trodde det vara ett nytt upptåg, då de höge herrarne, som skulle styra över dem, kommo intågandes i landet med pomp och ståt och stor glans.

Med värdighet togo de stora delar av landet och läto uppföra väldiga slott. Folket endast skrattade åt infallet, de trodde det hörde till maskeradupptåget. Men deras leende miner förbyttes snart till skärande kontraster, då de sågo, att det gällde allvar.

Aldrig hörde man mera glada skratt och muntra lekar. De stora slotten kastade sådana fula skuggor, att solen aldrig vågade tränga dit liksom för att ej smutsa ned sina ljusa strålar. I de mörka skuggorna måste nu folket vistas — ej underligt, att deras håg numera ej låg åt det forna fria och oskuldsfulla livet.

I stället fingo de känna på höga herrars styrelse. Slutligen blev dem dock längtan efter solen för stor. De beslöto alla att draga till gamle kungen och begära solen åter.

Folket vid kusterna i öster och väster stämde på intet sätt överens med bröderna i norr och söder. De kunde liknas vid böljorna på vilka de ständigt styrde sina färder. Fria som dessa läto de sig aldrig bindas av något — jo, av vintern. Det kunde de icke motstå, att isen varje vinter lade sin kalla hand över dem och låste in dem med bojar. Men under istäcket rasade de än och längtade blott till våren. Då skulle de med tillhjälp av vinden, som aldrig någonsin fångslats, bryta bojorna och fria som fordom vältra sig under yster lek i det vida havet.

Då böljorna vid kusterna ej mera gingo vit-skummiga och med sitt salta stänk ej vräkte in över land, och vinden ej fyllde seglen och riste om i tackel och tåg, utan endast svepte förbi nakna master och sopade det öde istäcket skinnande blankt, — då var allt förändrat. Man tyckte sig ej märka något liv — allt var försvunnet — dött. Även folket tycktes ej vara detsamma, som då det under rasande storm styrde in bland bränningar och skär; med stadig hand hölls rodret, ögonen tindrade av glädje, då de blickade ned i djupet mellan två vågor, som slängde sig över skeppet och ville skölja bort allt; med oförrättat ärende måste de draga sig

tillbaka. Då var det en fröjd att leva. — Men nu! Nu har vintern lagt sin kalla och hårda hand över allt. Det djärva folket är under sådana tider liknöjt för varje sak. Då passade herrarna på och underkuvade det. De läto sig nöjas — nöjde sig med allt. Väntade endast på våren! Våren kom, istäcket försvann. Vågorna började åter sin fria lek vid kusterna; de ropade på skeppen, som annars för länge sedan brukade gunga på deras ryggar. Skeppen kommo icke! Vinden for villrådig fram och tillbaka. Den längtade efter att fylla stora, vita segel och spänna dem så, att de stodo rätt ut som vingar, och skeppen dansade hän över vågorna med oanad fart. Inga segel hissades! Det trotsiga folket, som aldrig väjde för skyhöga böljor och hissade flere segel ju mera stormen blåste, var underkuvat. Till trældom försjönk det! Levande begravet!

Slutligen blevo vågornas rop allt högre och mera lockande än fordom, stormen riste våld-

§

samt i skeppen och ropade: »Till havs, till havs! Mot friheten!» Äntligen lydde folket Skeppen sattes i sjön och under ropen: »Till gamle kungen att begära vår rätt!» hissades seglen.

En underlig syn fick man skåda i kungens största sal. Salen var så stor, att den blott kunde ha himlen till tak. Här såg man nu hela landets innevånare. Mörka och hatfulla stodo

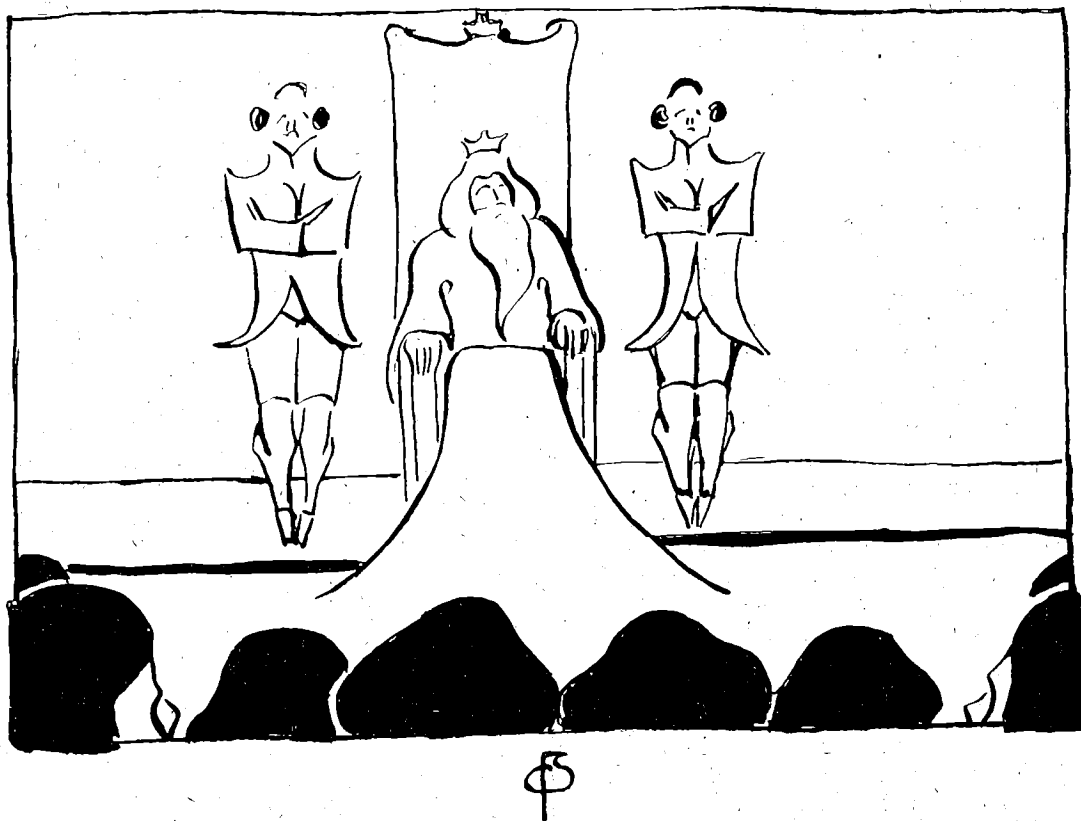
där, avses från de andra, Vinterlandets kraftfulla och högresta män. Med förakt sågo de ned på kungens hövidsmän, som stodo och bugade framför tronen. Det syntes alltför väl, att de hade onda samveten.

Kusternas män sågo med barska blickar ut i salen. Med blickarna tycktes de vilja säga, att ej länge skulle det tövas förrän deras rättvisa sak blir avgjord. Snabbare än då mäsarna störta ned på sina byten, skall ordet, som bringar friheten, sägas.

Männen från Sommarlandet skymtades än här och än där. De tycktes nästan hava glömt varför de kommit. De glädde sig åt hovets prakt och tomma och intetsägande glans.

Nu började konungen tala. Det blev dödyst i salen. Sakta och avmätta föllo orden. Det märktes tydligt, att det ej var ögonblickets ord. »Länge har jag väntat på eder», så föllo orden, »alltför fort har min fruktan besannats, då jag satte lydkonungar att härska över eder, att de skulle förtrycka och förkväva eder frihet. Men nu är det sista gången, I skolen klaga inför mig. I veten bäst själva huru I skolen tillfredsställa eder. Jag har velat, att I alla skolen leva lyckliga och nöjda i mitt rike. Enda sättet att förverkliga denna min önskan är endast, att I själva regeren över eder.»

M. K.

Tio bud.

Att lära och minnas.

1. Älska dina skolkamrater, ty de bliva i livet dina arbetskamrater.
2. Älska dina studier, ty de äro din andliga näring; var lika tacksam mot dina lärare som mot dina föräldrar.
3. Helga varje dag med goda och nyttiga gärningar.
4. Ära de goda, var vänlig mot varje människa, böj din rygg för ingen.
5. Hata ingen, tala icke illa om någon; var icke hämndlysten, men stå för din rätt och värj dig för förtryck.

6. Var icke feg. Var vän med de arma och älska rättvisa.
7. Tänk på att alla goda ting i världen äro komna hit genom arbete. Den där beder en annan arbeta för sig han stjäla sitt bröd.
8. Var uppmärksam och tänk på målet — att söka sanningen. Tro inte vad som motsäger förnuftet; fly varje frestelse att bedraga dig själv eller andra.
9. Tro icke att den, som älskar sitt fädernesland skall hata och förakta andra länder eller att man måste älska kriget emedan det är en röst från barbariet.
10. Tänk på den dag då alla män och kvinnor äro fria medborgare i sitt eget fädernesland och kunna leva tillsammans som syskon i fred och rättskärfenhet.